

Gen. II. 27.

1711, 14

F. 50
18

EPHRAIMI GERHARDI,

PHIL, ET J. U. D.

AVLAE, AC REGIM. SAXO. VINAR. ADVOCATI ORD,
PROLVSIO ACADEMICA

DE

RATIOCINATIONE

JCTORUM

VENTILATIONI

COLLEGII GROTIANI AB ILLVSTRI

DOMINO DE KVLPIS

IN LVCEM EMISSI

PERMISSV ILLVSTRIS JCTORVM ORDINIS

IN

JENENSI SAXONVM DVCALI

ACADEMIA

PVBLICE INSTITVENDAE
PRAEMISSA.

J E N A E,

TYPIS GOLNERIANIS.

82
P. 28

4

KÖNIGFRIED
UNIVERS.
ZV HALLÉ

2

FRANZISKA GERHARDI

THOMAS J. D.

AVIAE AC REGIM. SAZO. VINC. ADVOCATI ORD.

ACADEMIA

RATIONATIONE

ICTORUM

VENTILATIONE

COLLEGIUM GOTTFRIDIANUM

DOMINO DE KALIS

IN LICENTIA

PERMISSUM LICENTIAE ICTORUM ORD.

IN

GENESI SIKONUM DVORUM

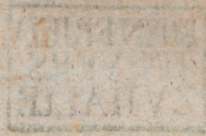
ACADEMIA

PHYSICAE

FRANCOFURTI

J. A. M. 1781

TYPI GOTTFRIDIANI

LECTORI BENEVOLO.

S. P. D.

A V T O R.

I.

Inter cetera mortalitatis incommoda certe non ultimum meretur locum, ea, quæ cum infatigabili & pene omnibus innata sciendi cupiditate conjuncta est, mentis humanæ angustia imbecillitasque, qua nos in svavissimæ cognitionis via, etiam cum sedulo contendimus, sæpius laborum scopo destitutos experimur. Ast vero, ut in reliquis; ita & hic gratiose nobiscum egit Sapientissimi optimique Creatoris Clementia, quæ brevitatem vitæ longitudinî & amplitudinî scientiarum insufficientem universalis cujusdam Luminis veritatisque semine mentibus omnium impresso per benigne compensavit. Etenim, uti prudenter admonuit C I C E R O

„ (a) inter hominem & belluam hoc maxime interest quod hæc
„ tantum, quantum sensu movetur, ad id solum quod adest,
„ quodque præsens est, se accommodat, paululum admodum sen-
„ tiens præteritum aut futurum. Homo autem quod rationis
„ est particeps perquam consequentia cernit, causas rerum videt,
„ earumque progressus, & quasi antecessiones non ignorat, simi-
„ litudines comparat, & rebus præsentibus adjungit atque anne-
„ xit futuras, quam ipsam mentis nostræ facultatem non in-
„ congrua voce cogitationem appellamus.

A 2

II. Hac

(a) L. 1. Offic. p. 5, Edit. Amstelodami Grævian.

II Haec ipsa per officia sensuum cerebro impressas exteriores rerum imagines sejungit, & comparat, easdemque ad universalis & connatae veritatis principium exigit, cuncto eodem connectit, istiusque ope earundem causas scrutatur, ac quod maximum est, ex unica quadam, quae communior est, veritate, deducit innumeras, eoque negotio ad remotissima extendit angustae mentis celerem ac promptam agitationem. Unico verbo qui rem complecti amat recte eandem vel meditationem vel ratiocinationem nuncupabit, quamvis alioquin ratiocinationis vocabulum sensu adhuc strictiori accipiatur: etenim uti in scholis logicis syllogismus in perfectum & imperfectum dispescitur; ita etiam ratiocinatio imperfecta huc pertinet, adeoque nunc quidem hocce vocabulum omnem meditationem activam quam alibi (a) in analyticam & syntheticam dividere placuit, comprehendet.

III Nos, quam dicimus, alibi definivimus, quod sit actus mentis humanae veritates singulares cum universalibus conferendi novaeque ex iis cognoscendi deducendique. Erit itaque communis omnibus, qui humanum sinciput gerunt, quosque Creatoris Numen à reliqua brutorum animantium grege separavit: nec ab aliquo, aliena putabitur, qui se hominem profiteretur. Falluntur hinc falluntque; turpiter, qui hanc ipsam, quam omnibus largitur DEUS, facultatem vel chartis schedulisque includunt, solisque eruditionis sic dictae cultoribus tribuunt, vel, quod ineptius erat, illi Doctorum generi, quos Philosophos vocant, prae aliis assignant. Nemo vere homo est, nisi qui implet hominis officium. Nemo implebit nisi philosophus, i. e. rationis culturae indeque manantis non cathedrae nec chartaceae sed viva ac verae sapientiae studiosus. Quod de homine dico, magis adhuc eruditis competit, quippe quos vel in hoc maxime profanam superare vul-

(a) vid. tr. de emendatione & usu Intellectus. L. II. c. III. §. 5.

vulgus dignum erat, quod ratione melius uterentur. Valeant, qui primum nobis produxerunt diversarum facultatum nomina, nisi singulis jungatur; quae singulis vel adminicula vel fundamenta ministrat & res tum divinas tum humanas scrutatur, philosophia. Valeant, qui minima eruditionis particula contenti eadem ab invicem separant, quae DEUS, natura, ratio conjunctissima esse voluerunt. Rectius juris consultissimus CICERO: „Omnes, inquit, artes, quae ad humanitatem spectant, habent quoddam commune vinculum, & quasi cognatione quadam continentur.“

Ratiocinati sunt ab omni aevo qui diviniore sapienti IV
 ac hominibus commendarunt studium: Ratiocinatur curatissime sapientissimus Servator JESUS: ratiocinabantur Paulus, Petrus, Joannes, omnesque reliqui, quibus ipforum restigia premere datum fuit, adeo ut recte dixeris: Veros Theologos optimos exitisse Philosophos. Factum, est hinc, ut de usu rationis in sacris ceperit disputari quas quidem disceptationes tanquam à foro nostro alienas nunc linquimus. Integrum cognita sunt in hoc negotio ex Socinianis JOACHIMI STEGMANNI, (a) ex Reformatis NICOLAI VEDELI, (b) ULRICI HUBERI, (c) HERMANNI WITSH, (d) & qui nostrae Academiae post mortem etiam decus est, JO. MULLERII (e) nomina, quorum cogitationes partim inter se partim etiam à veritate discrepantes, unanimi tamen consensu, diversolice scopo ratiocinationem Theologis commendarunt. Sed

A 3 rem-

- (a) in orat. pro Archia Poeta. n. 2. p. 445. Edit. Elzevir. quae prod. a. 266. Amstelod. conf. B. SCHILTERUS in manud. philof. moral. ad Ip. c. I. §. XIV. p. 21.
- (a) in libb. II. de judice & norma controversiarum fidei.
- (b) in rationali theologico.
- (c) de concursu Rationis & Scripturae Eranegv. 1687. in 8.
- (d) in dis. Epistol. ad Huberum. Trajecti. ad Rben. 1680. in 8.
- (e) de usu principiorum rationis,

temperamentum, ubi excedunt accipient ex iis quæ novissime Viri doctissimi JOH. GEORG. PRITIUS (f) & IMMANUEL ROELEUS (g) docuere.

V Idem de JCtis dici vel potest vel debet, nisi primos Legum Latores quod apprime infulsum esset, brutas tulise vivendi regulas accusare velimus. Rectius sane philosophatur CELSUS (a) JCtus, curate inter id quod ratione *Errore introductum est*, distinguens, & optime CICERO (b) justitiæ fruendæ causa leges constitutas perhibet, quod sane sine ratione fieri non potuit. Hinc est, quod saniores, quos VI VIVES commemorat, (c) *ex philosophia jus ortum existissent sacrum & profanum*. Eandem ob rationem B. SCHILTERUS (d) non a prætoris edicto, neque à XII. tabulis, quanquam & hoc, sed penitus ex intima philosophia hauriendam juris disciplinam esse ex TULLIO monuit. Neque aliorum tendunt, quæ doctissimi Viri MATTHÆUS WESENBECIUS (e) & ex recentioribus GEORGIUS BEJERUS (f) de philosophiæ rationalis, & moralis Cultura Jurium Studiosis præcipiunt, quibus si non præferri, certe addi debent, quæ de philosophia JCti Illustris SLEVOGTIUS (g) doctissime & limatissime, ut solet, hic loci ante annos commentatus est.

VI Sane si rem, ut decet, perpendamus, pene omnis JCti vita nil nisi ratiocinatio est. Tribus, quod putant omnes, JCti absolvitur officium: Legum latione, interpretatione, & ap-

(f) in *disf. de usu rationis.*

(g) in *iv. de certitudine sens. rationis & fidei.*

(a) l. 39. *π. de LL.*

(b) de *offic. L. II. n. 12. Opp. p. 1235. sq.*

(c) de *Causis corrupt. art. L. 1. p. m. 7.*

(d) l. e. *Cap. I. §. XIV. p. 19.*

(e) in *disf. de studio Juris, paratilis π. præmissa p. 26.*

(f) in *præf. ad poss. π.*

(g) in *prog. lectionibus moralibus a. 1681. præmissa.*

applicatione, unde distinctio Jurisprudentiæ in legislatariam, consultatoriam, & judicialem orta videtur. Ast vero quis leges ratione carentes feret, nisi rationis usum ipsemet careat? Elegantissime huic disserit JO. LUDOV. VIVES (a) inquit: „Leges quas ex æquitate omnibus pari atque utili oportet, „*hæc elici, ex cupiditatibus sunt principum* [scilicet aliquando], „*deductæ, quæ quoniam æquæ in commune non sunt, nec justæ, hæc aliter leges debent nominari, quam ab una borderum, aut mulus equus, aut acetum vinum, aut adulterinus nummus pecunia.* Certe sapiens nil agit sine ratione, quanto minus illi quibus aliorum creditum regimen, rem tanti momenti sine consultatione & ratiocinatione mentis aggredientur. Uti omnis Reipublicæ; ita & legum publicarum finis esse debet Subditorum secunda tranquillitas, inviolata justitia, atque splendor ac firmitas Reipublicæ quod Principes Mundi rerumque Ministros admonet Illustris Dominus de SECKENDORE (b) de his itaque, dum de legibus ferendis cogitat, cogitabit, ratiocinabitur Jctus. Interim non sum adeo suffenus, ut has ratiocinationes legibus addendas existimem. Neutiquam! Rationes in mente legislatoris non in charta non intabulis quaero. Placent potius verba SENECÆ (c) „*Legem brevem esse oportet: velut emissa divinitus vox sit. Jubeat, non disputet. Nihil videtur mihi frigidius, nihil ineptius, quam lex cum prologo. Mone, dic quid me velis fecisse: non disco, sed pareo.*

Hincce palam est: prudentem Legislatorem legum suarum tenere rationes, quamvis easdem populo non manifestet. Inde vero sequitur: & Interpretem rationes legum in-

A 4

ve.

(a) de caus. corruptarum artium L. VII. p. 216.

(b) im Fürsten. Staat. P. II. c. VIII. n. 2. conf. LAMBERTUS à VELTHUISEN de princip. just. p. 18.

(c) Ep. XCIV.

vestigare debere; & investigationem istam rem difficillimam fore. Ultimum per se patet; quod si enim Princeps rationem legis latae dissimulat; non potest non ejus investigatio, quae conjectando elici debet, plurimis difficultatibus erroribusque obnoxia esse. Verum difficilia, quae pulchra: difficile est & periculosum bellicis excellere artibus, interim sunt qui pericula evitant, sunt, qui difficultatibus obviam eunt, sunt qui iisdem excellunt. Agedum! aggrediamur rem difficilem quidem sed pulchram tamen & erudita opera dignissimam. Cum iudicio CELSUS (a) ait: *Scire leges non hoc est, verba earum tenere, sed vim ac potestatem.* Hanc vim nemo intelligit, nisi qui finem & causam ferendae legis non ignorat, his vero ipsa legis ratio continetur. Sed obstat Celso JULIANUS; (b) qui pigritiae asylum constituit verbis: „Non omnium, quae „a maioribus constituta sunt, rationem reddi posse. Obstat „NERATIUS (c) inquit: Ideo rationes eorum, quae consti- „tuuntur, inquiri non oportet: alioquin multa ex his quae cer- „ta sunt, subvertuntur. Obstat eorum opinio, qui quotidie non de legibus sed secundum leges iudicandum esse clamant.

VIII Sed bona verba quaeso! terret vox tot objiciens obstacula. Obstat & tibi jam commendata CELSI (a) l. 39. π. de LL. Obstat. l. 17. ibid. Obstant verba PAULI (b) subtilissimi JCTi. de iis, quae contra rationem juris recepta sunt. Obstat vulgatus Canon legibus innixus: ubi eadem legis ratio, ibi eadem legis dispositio. Ergo aut Celsum cum Juliano, aut Paulum cum Neratio committamus, & opinioni communi opponamus opinionem aequae communem. Ita vero. contra

(a) l. 17. π. de LL.

(b) l. 20. π. de LL.

(c) l. 21. π. b. t.

(a) l. 141. de R. I.

(b) l. 12. π. de LL. & Horn. de interpret. jur. c. III. §. XV.

voluntatem D. JUSTINIANI (c) locum sibi vindicaret anti-
nòmia, tollereturque, quam præcepit, concordia una, atque
una consequentia, Ergo si hac non procesfit, alia rem aggre-
diamur via: tentemus distinctè onibus subtiliter excogitatis,
annon procedat conciliatio. Imò his non opus erit: di-
stinguamus saltem cum plebe Doctorum inter theoriam &
praxin: inter scholam & forum. Commendat Celsus ratioci-
nationem de legibus Viris subacti iudicii & juribus docendis
aptis, quo cum consentit Paulus. Julianus vero & Neratius de
praxi forensi loquuntur, etenim illud certissimum est: omnia,
confusioni datum iri, si cuiunque vel indocto vel docti no-
men mentienti liceret de legibus iudicium ferre, sique eti-
am docti iudices intempestivo scepticismo indecidendo titu-
barent. Itaque in foro iudicemus secundum leges, quin vero
in cathedra etiam de legibus feramus iudicium, nil est quod
impedire possit.

Urgent hoc potius & necessitas & utilitas. Illam pro-IX
bavimus hætenus, dum ostendimus: legem sine ratione le-
gis haud rite intelligi. Hanc nobis quotidie juventutis studia,
ubi hac via ducuntur, demonstrant. Eloquor rem omnem non
meis sed magnæ auctoritatis JCtilaudati WESENBECH ver-
bis: (a) „ars inquit disputatrix res desinit, partitur genera,
„consequentias rerum exactè ponderat, & quibus positis, quid
„in utramque partem verum falsumve consequatur, demonstrat:
„Anique omnes perspicendi, quid in quaque re sit scientiam &
„iudicandi quale quidque sit, ac ratione & via disputandi, una
„in se comprehendit, quæ omnia in discendo, docendo, conferen-
„do, differendo in dijudicatione variantium opinionum, in con-
„roversiarum disceptatione ac definitione in eruenda nativa le-
„gum obscurarum sententia, quantas habeat opportunitates, ec-

B

(c) Const. Deo Autore. S. 8. C. de V. J. E.

(a) de studio juris. p. m. 262

quis

quis est, qui non intelligat. Altera n' dicitur fontes natura aperit unde jus hoc nostrum, in eam quam videmus, vastitatem dimanavit: & causas rerum ac firmas legum demonstrationes ex natura sumtas, quod docti in scholis appellant, ostendit. Quibus cognitis, non modo jucundior est hujus doctrina investigatio, sed etiam aperta magis, & facilitate quedam ad intelligentiam memoriamque accommodatur. Verba sunt omnium estimatione & tanto Jcto meo iudicio majori dignissima, quae non tam ab autoritate Viri, quae magna est, sed & rationum, quae insunt, pondera huc transcribenda existimavi.

X Bene itaque haec se habeant: ast residet scrupulus: quomodo ratiocinari, quasnam rationes legum scrutari debeamus. Alii ad laudatam *t.* non omnium confugiunt, ejusque ope ignorantiae suae emplastrum reperiri posse existimant: alii, nescio unde, quascunque conquirunt ratiunculas, alii miras subtilitates venantur. Omnia tempus habent, itaque & ratiocinatio. Non omnium dari potest ratio, quia multa sunt sine ratione: multa rationem habent, sed non proletariam: multa rationem non habent, & ideo quia non habent, ratiuncularum plaustro se tegunt. Notissima est argumentatio **CANONUM** (a) quod quaternarius numerus bene congruat prohibitioni (papali) conjugii corporalis: quia quatuor sunt humores in corpore, qui constant ex quatuor elementis. Quare non etiam convenit numerus quinquagenarius: quia L sunt libri Pandectarum. Sed hic distinguendum est, inter rationem veram & apparentem, quae simulatur. Nos veram quaerimus. Haec vero à causa impulsiva legum omnium & singularum pendet.

XI Mea, si qua est, opinione omnis legislatio vel regulis prudentiae politicae conformis, vel ab iisdem aliena existit. Circa illam rationes superius indigitatae sponte se offerent:

(a) c. VIII. X. de consangu. & affin.

(a) haec vero putatitias, obscuras & sine destitutas crepabit. Exemplum videre est in rescripto Imperatoris JUSTINIANI quod l. un. C. de lege furia canin. tollenda legitur. Rationem ejus allegat TRIBONIANUS (b) inhumanitatem dispositionis contrariae & favorem libertatis: sed perspicacioribus facile apparere potest: has rationes non stringere, adeoque alias sine dubio subsuiffe, quod etiam nobis alibi prolixius ostensum est. (c) Reperiet plura hujus generis, qui responsa JCtorum Veterum rimabitur, quippe qui saepe ad rationes non domesticas, sed quae partim ad Physicos aliosque spectant, & plusquam incertitudinis habent, confugiendum sibi duxerunt, quod celeberrimus OCKEL (d) dudum notavit, Rationes itaque legum vel sunt genuinae vel putatitiae, utraeque vel prudentiae vel astutiae & tyrannidis. Ultimae Legumlatorum affectibus, ambitioni, avaritiae vel etiam libidini acceptum ferent fundamentum. Objicit tale quid Triboniano PAGANIUS GAUDENTIUS, (e) qui illum in *Avibent. sed hodie C. ad l. jul. de adult.*, cupientem placere Theodorae sic flexisse, stylum, sic turbasse Jurisprudentiam, asserit, quod aliis discutendum relinquo. Interim hoc saltem sequitur, etiam has vero Juris Interpreti investigandas esse, quorsum faciet legum & Rerum civilium historia. Nos jam de iis, quae prudentiae legislatoriae innituntur magis quam de his cogitamus.

Si id quod juris hinc trahas, quilibet praesumitur acti-
onum suarum scopum non injustum sibi fingere: unde & de
Legislatoris non dubitabimus sapientia, justitia atque aequi-

B 2 tate.

(a) cum per se quodlibet in id resolvatur, ex quo compositum fuit.

(b) in J. h. t.

(c) vid. nostra, si placet, disputatio de lege furia caninia sublata.

(d) in JCro rationali, e. VII. p. 154. sqq.

(e) De Justiniani seculi moribus. P. II. c. XXXIII. p. m. 102. Editio Argentoratens.

tate. Hujus itaque ut officium est leges condere & populi genio aptas, & negotiorum conditioni convenientes, & juribus connatis non adversas, & Reipublicae bono proficuas; ita quatuor se offerunt legitima omnium legum fundamenta: genius & persuasio populi, negotii gerendi natura, juris naturalis regula & Reipublicae Salus: quibus ex post facto aequitas & decori cultus accesserunt.

XIII. Primo loco nominandum duxi: *genium & persuasum* populi, vel Legislatoris quibus utique aliquando quid dandum fuit: idque ex duplici ratione: vel ut subditis parendi gloria acceptior veniret, vel ut vitiis eorundem occasio praescinderetur. Sic potestas in corpus proprium, quae licita jure civili erat, uti praecclare & sufficienter celeberrimus Academiae hujus Jctus FRISIUS (a) deduxit, sine dubio stoicorum opinionem de morte voluntaria fundamenti loco agnoscit, praecipue si, consideres, legum istarum Autores; PAPINIANUM, ULPIANUM, & M. ANTONINUM fuisse se. Et huic addictissimos. Sic de aliis ex stoicorum placitis erudite philosophatur celebris Patriae meae Jctus NICOLAUS HENELIUS. (b) Eodem modo plurima legibus sunt constituta, quae certum istius temporis institutum supponunt. Sic legibus olim cautum erat quod hodie sine ratione observatur, ut testes in secreto judicis audirentur, quemadmodum illud II notavit consultissimus KRESSIUS (c) exigente hoc more atque instituto temporis quod Judices Pedanei in aprico judicium instituere consueverint. Sic leges Germanorum de juramentorum solennitatibus hypotheses istorum temporum supponunt, quod saltem formulam: *us den Heiligen Schwören* inspicientibus palam est: Sic pene omneignominiae infamiaeque malum judicio hominum de hoc vel illo actu in-

(a) in *diff. de vi ac potestate in corpus proprium Cap. II.*

(b) in *otio Vratislav. C. XL. p. 334.*

(c) in *Epist. diff. de procu ratione fines mandati excedente annexa.*

nittur quod in specie *ἡ ἀνομοφία* as celebri exemplo ex OT
 TONE FRISINGENSI, (d) & GUNTHERO LIGURINO (e)
 illustrari potest. De cetero vel ipse sapientissimus LegisLa-
 tor MOSES (f) Salvatore Interprete *δια ἡν ὀυλογοκαρδία* av ge-
 nio Judaeorum singulatim competentem toleravit divortia.
 Ha rationes considerari merentur curatius, aut vero investi-
 gari non poterunt, nisi historia populi & historia legum fat-
 tis sit cognita. Illam ex ea ratione Jurium Cultoribus com-
 mendavit FRANCISCUS BALDUINUS (g) de hac vero nostri
 legant quae ante annos scripsit Illustris Dn. WILDVOGEL. (h)

Neque minorem circa legum fundamenta locum sibi
 exposcit *Negotiorum*, de quibus quaeritur *natura*. Sic cum §.
 34. *J. de Rer. divis.* de Tabula aliena, quam ego pictura or-
 navi, quaeritur, ridiculum visum est picturam Apellis in ac-
 cessione vilissimae tabulae cedere: optimumque argumen-
 tum dispositionis in l. 23. §. 3. π. *de rei vindic.* a praevalentia
 sumitur quod illustrat JULIUS PACJUS & CASPAR MAN-
 ZIUS. (a) Omnis vero ista praevalentiae ratio a rei natura
 petita est. Eodem modo PAULUS (b) Jctus usu fructuarium
 ab onere derelictionis usus fructus liberavit, quod naturale
 videretur: eum, qui onus propter emolumentum praestat, re-
 lictio commodo etiam onus evitare debere, quod etiam ad re-
 futationem feudi ob eandem rationem Doctoribus (c) exten-
 ditur. Plurima praeter haec exempla occurrent si consuetu-

B 3 dines

- (d) *de rebus gest. Frider. L. II. c. 8. §. 20.*
- (e) *L. V. v. 198.*
- (f) *Devi. XXIV. v. Maub. XIX. 7.*
- (g) *de institutione historicae. Argentorat. 1698 recus. in 12.*
- (h) *in Electis Juris. eorumque presat.*
- (a) *in Comment. ad b. l.*
- (b) *l. 40 pr. π. de usu fruct.*
- (c) *vid. Schiller in introd. ad J. F. c. VIII. §. 1.*

dines Germaniae consideres, quas recensent SPECULATO-
RES SVEVICUS & SAXONICUS. (d)

XV Saepissimè vero legum latores ex scopo Reipublicae & *uti-
litate politica* statuta metiuntur, quae utilitas modo genuina mo-
do spuria existit: utriusque exempla ubivis obvia sunt, variant-
que pro varietate rerum publicarum. Ita Romae nuptias tan-
tum Cives Romani contrahebant, Feminae veteri jure ad-
optari arrogarique non poterant, quemadmodum illud TRI-
BONIANUS (a) hoc A. GELLIUS (β) notarunt. Ita apud A-
thenienses non licebat peregrinam civi, vel feminam Civem
peregrino elocare, ut refert MEURSIUS (γ) Atque ex hac rati-
one cum priori conjuncta variant etiam in Germania no-
stra consuetudines pro statu Regionum.

XVI Cum hac non confundi debet juris naturalis, quod tranquilli-
tatem generis humani praecipit, ratio, & obquam vim vi licet repel-
lere, obquam pacta sunt servanda, & plurima, quae criminum pub-
licorum nomine veniunt, fuere prohibita. Consulenda sunt hanc
in rem Veterum Germanorum instituta apud HEROLDUM, WEN-
DELINUM, & LINDENBROGIUM, quippe quae maxime in iis pro-
fligandis, quae prohibet jus naturae, laborarunt. Separatur hinc ae-
quitas naturalis, quae non tam jus, quam juris stricti, ex regulis a-
moris, mitigatio est, cujus cum etiam abusus detur vel corruptio, in-
de non est mirum, quod saepe in cerebrinam & putatiam degene-
ret, uti ostendit Illustris THOMASIIUS. (a) Praeterea plurimae le-
ges vel ob praescindendas vitiorum occasiones, quod praecipue Mo-
saicarum est proprium, vel ob decorem & modestiam latae fuerunt.
Sic magnifico BRUCKNERUS (b) leges matrimoniales divinas ex
illo fundamento deduxit. Omnes itaque leges rationabiles vel quod
iusserit populi persuasio atque genius, vel quod praeceperit natura

(d) vid. Sächs. Land N. passim, speciatim L. II. Art. LVI, LXX.
LIII. Art. LXXVII.

(a) pr. J. de nuptiis.

(β) L. V. c. XIX.

(γ) in themid. Attic. L. II. c. XIV. p. 96.

(a) in diss. de aequitate cerebrina.

(b) in prog. de hac materia.

rei vel quod faaserit utilitas, vel quod juri naturæ; vel æquitatis & decori studium aliquid suggererint natae sunt, unde de rationum investigatione, ut puto, constabit satis.

Superest adhuc alia ratiocinationis juridicæ species, quam **XVII** superioris syntheticam argumentativam & consuetudinariam diximus. Hæc uti hæctenus prolatis innuitur, & ex identitate rationum pendet; ita peculiari discussione vix indiget, si modo observentur, quæ a libi de methodo cogitandi synthetica monuerunt **JO. CLERICUS (a)** aliique. Interim, ne provida circa eandem nos desituat Cautio, peculiari opera cavere voluit Illustris **SLEVOGTIUS, (b)** quorsum brevitas studio Lectorem remitto.

Sed mentionem superioris ratiocinationis judicialis, **XVIII** quæ judici & Causarum patronis circa negotia fori & juris applicationem competit. Ultra dubium hæc, ut puto, est posita, cum hoc omnes Libellorum formulae, omnes interrogationum & examinationum disputationes, uno verbo omnia acta fori non loquantur, sed clament. Loquuntur hoc Veterum pariter ac recentiorum **JCtorum** de jure responsa, quæ non tantum ex auctoritate pristini temporis, sed ex auctoritate Autorum cogitationibus promanarunt. Instar omnium esse poterunt ea, quæ Per Illustris **L. B. DELYNCKER** hoc in loco publicavit, quæque rem omnem clarissimis ratiocinationibus in exemplum nobis demonstrant. Cæterum quid quæso aliud est vita strepitusque forensis quam perpetua disputatio? quis autem cum ratione disputabit, nisi qui ratiocinetur? Ergo concludere per hæctenus dicta licebit; **JCtum** verum nec personatum; veræ non simulatæ philosophiæ amantissimum esse, ejusque ope eundem ratiocinari in schola & foro, in theoria & praxi, in cathedra & judicio, quod nunc quidem nobis fuit ostendendum.

Perpenderunt hoc mecum Clarissimi Viri **Juvenes I.** solidæ **XIX** Eruditionis cum laude studiosi, utque se ad majora rite formarent exercitationes cathedrarias meo ductu peragendas sollicitarunt. Animus ipsis est: juris naturalis disciplinam, quæ plurimarum ratiocinationum Juridicarum fundamenta subministrat, quamque hæctenus qualicumque mea doctrina sibi cognitam reddiderunt, iisdem

(a) in doctrina logica, opp. philos. Tom. I. P. III. c. 1. & sqq. conf. v. noster de usu intellectus I. c.

(b) de argumentis legum caute formandis.

discentere, quam in rem placuit, Illustris Domini de KULPIS elegantissimum, quod Collegium Grotianum inscripsit, opusculum nostris exponere disceptationibus, quod & primo B. Autoris scopo conveniens, & Ingenui hominis cogitatione dignissimum existimamus. Prodebunt itaque mecum gratiose ILLUSTRIS ICTORUM ORDINIS permisso suo, qui placuit, ordine:

JO. FRANCKE Flurkad. Thur.

JO. HENRICUS URSINUS, Ratisbonens.

LEOPOLDUS REICHENHALLER Sémpronio. Hungarus.

FRIDERICUS ULRICUS STISSER, Quedlinburg. Saxo.

GOTTLIEB ENOCH JONISCH, Vratislav.

JO. CHRISTIAN SCHWOPE, Briga - Sil.

GEORGIUS SCHARFF, Rustino - Hung.

NICOLAUS CHRISTOPHORUS HEY, Slesvico Holfat.

Exercitationes kulpifianas ad ductum sanae rationis ventilaturi.

Initium faciemus proximè futuro Sabbathi die, prius adhuc

ex valvis publicis eos, quorum interest monituri. Nunc, ut ea quae

ab Auditoribus pendere solet alacriorum ingeniorum

excitatio, nos non desituat, idcirco omnes illos, qui rationem &

eruditionem cordi habent, ut nos praesentibus benevolisque auri-

bis adjuvare non dedignentur, enixe eoque, quo decet observan-

tiae humanitatisque cultu rogatos volumus. Praecipue Vos GENE-

ROSISSIMI, GENEROSI atque NOBILISSIMI COMMILITONES,

qui hic loci in spem patriae vestrae formamini, nostris assistatis co-

natibus, omne vicissim à nobis cultus ac humanitatis debitae officium

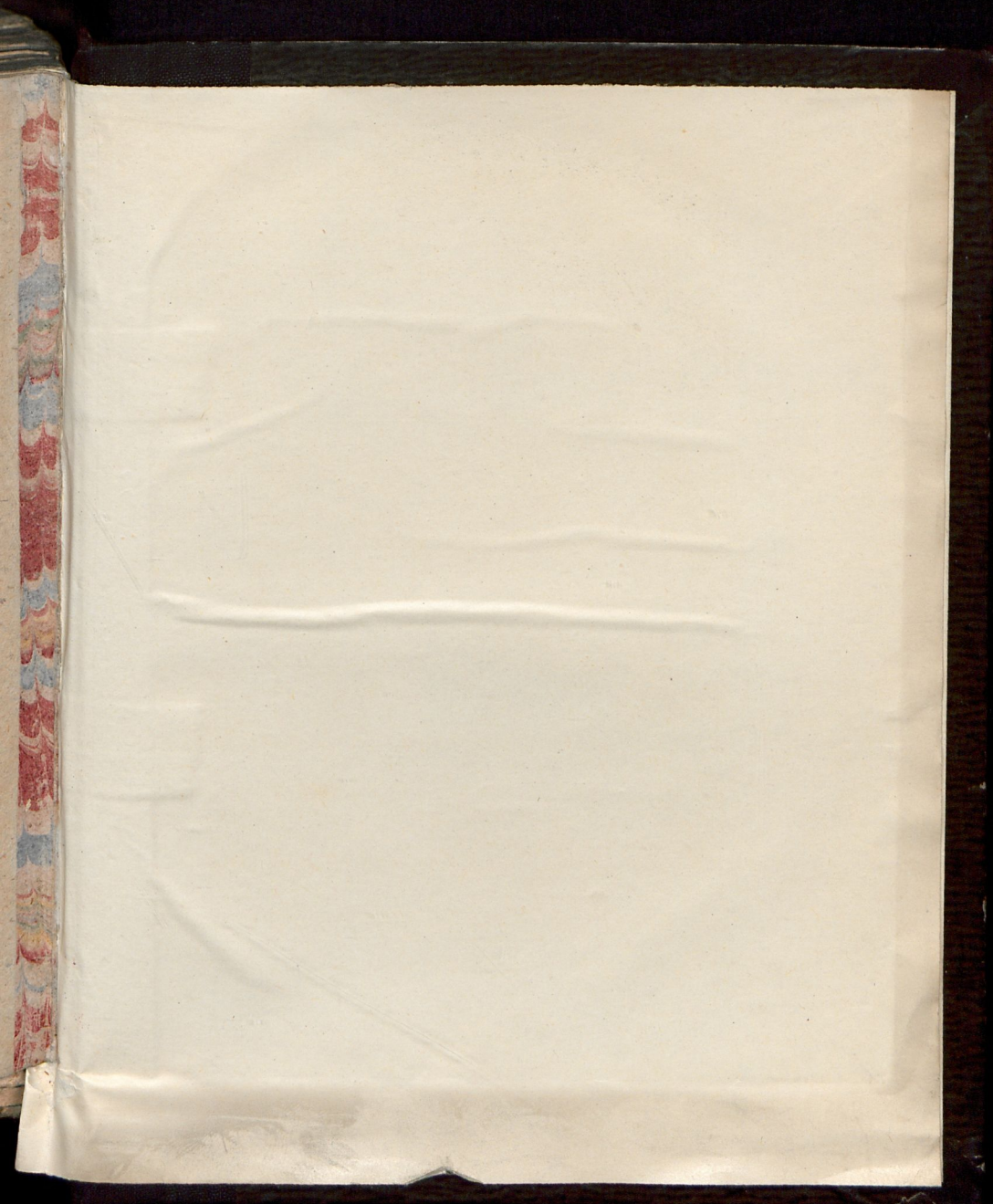
expectantes. Facietis rem vestris occupatioibus dignam, nec

forte omni fructu carituram, nobis vero singulis acceptam & honorificam.

Quod reliquum est, nobis favete, & ex voto valete. Scri-

XIX bebam Jenac. d. V. Mens. Januar. A. O. R. MDCCXI.

Jena, Diss., 1711 (AIR)

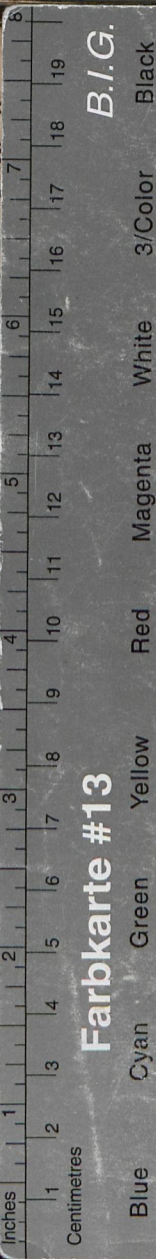
ULB Halle 3
004 171 470

56

Gen. 11. 1711

1711, 14

57
9. 50

18

P. 28

EPHRAIMI GERHARDI,

PHIL. ET J. U. D.

AVLAE, AC REGIM. SAXO. VINAR. ADVOCATI ORD,
PROLVSIO ACADEMICA

DE

RATIOCINATIONE

JCTORUM

VENTILATIONI

COLLEGII GROTIANI AB ILLUSTRIS

DOMINO DE KVLPIIS

IN LVCEM EMISSI

PERMISSV ILLUSTRIS JCTORVM ORDINIS

IN

JENENSI SAXONVM DVCALI

ACADEMIA

PVBlice INSTITVENDAE
PRAEMISSA.

J E N A E,

TYPIS GOLLNERIANIS.

4

2